

שתי משניות ליום

משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

משנה שלמה עמותה
להנחלת אהבת התורה
ואהבת ישראל (ע"ר)

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק האדמו"ר משטפנשט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת

הרב חיים יוסף דוד ב"ר רפאל יצחק זרחיה אזולאי ע"ה

הרב יוסף ב"ר פישל ע"ה

משנה ג'

כָּל שֶׁקִּדְּם הֶקְדָּשׁוֹן אֶת מוֹמְוּן בהמות שהקדיש אותם כשהיו תמימות (ללא מום), ואחר שהקדישן נולד בהם מום, **או מום עובר להֶקְדָּשׁוֹן** או שקודם שהקדישן היה בהם מום שהיה אמור להתרפא, ולכן חלה על הבהמה קדושת הגוף, **וְלֵאחֶר מִפֶּאֶן** ואחר שהקדישן נולד להם **מום קבוע** ויש חיוב לפדותו **וְנִפְדּוּ** ובכך יצאו לחולין, והואיל שחלה עליהם קדושת הגוף גם אחרי שנפדו - **פְּטוּרִין מִן הַבְּכוּרָה** היינו הוולד הראשון שנולד מהן, אין לו קדושת בכור, **וּמִן הַמִּתְנִוּוֹת** ואם שוחט אותם לאכילה, אינו צריך לתת מהן את הזרוע הלחיים והקיבה לכהן, **וְאֵינָן יוֹצְאִין לְחֵלִין לְגִזָּז וּלְהַעֲבִד** ואסור לגזוז מהם את הצמר וכן אין לעבוד איתם, לפי שנאמר בפרשת פסולי הקדשים "תזבח ואכלת בשר" ומכאן למדו שמותר רק לאכול אותם, אך אסורים בגיזה ובעבודה, **וּלְדָן וְחֵלְבֵן אֲסוּר לְאַחַר פְּדִיוֹנָן** היינו שאם נתעברו קודם שפדו אותן, וילדו לאחר שפדו אותם, הוולד שנולד קדוש, ואין יכולים לפדות אותו, וכן החלב היוצא מהן, אסור באכילה, שכן כתוב 'ואכלת בשר' את בשרם מותר לאכול, אך לא את החלב היוצא מהן, **וְהַשׁוֹחֵט בַּחוּץ** והשוחט אותם מחוץ לעזרה קודם שנפדו **חַיֵּב** משום שחוטי חוץ, ובגמרא מבואר שמדובר כאן שהיה לבהמה מום קל, שאם היתה עולה למזבח, לא היו מורידים אותה, ולכן השוחט אותה בחוץ חייב, אך אם היה בה מום שלא היתה ראויה למזבח כלל, השוחט אותה בחוץ, פטור, **וְעוֹשֵׂין תְּמוּרָה** קודם שפדו אותם, כלומר שאם אמר על בהמה אחרת 'הרי זו תמורת זו', חלה קדושה גם על הבהמה שהמירו בה, לפי שכתוב "טוב ברע, או רע בטוב" ומכאן למדים שבהמות שיש בהן מום שקדם להקדישן, עושין תמורה, **וְאִם מֵתוּ** הבהמות, קודם שנפדו **יִקְבְּרוּ** ואין פודים אותם כדי להאכילם לכלבים.

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לווצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

משנה ד

הַמְקַבֵּל צֶאֱן בְּרִזָּל מִן הַנְּכָרִי* אדם מישראל, שקיבל בהמות מגוי תמורת סכום קצוב שעליו לשלמו בפרק זמן מסוים, כגון עד עשר שנים, ולא משנה אם בינתיים ימותו הבהמות, או שיוזל מחירם, ואת הוולדות שיוולדו עד סוף זמן התשלום יחלקו הישראל והגוי, **וְלָדוֹת** הוולדות שיוולדו מצאן הברזל - **פְּטוּרִין** מבכורה, היינו שהבכורים שיוולדו מבהמות אלו, אין בהם קדושת בכורה, והטעם הוא, לפי שאם לא ישלם הישראל לגוי את כל התשלום שסוכם, יגבה הגוי את סכום התשלום מהבהמות שנתן ומן הוולדות, נמצא שיש לנכרי שייכות לבהמות ולוולדות, ובלשון הגמרא זה נקרא יד נכרי באמצעי וכל שיד נכרי באמצע פטורה מן הבכורה, ברם **וְלָדֵי וְלָדוֹת** - **חֲנֻכָּיִן** בבכורה, היינו הנכדים של בהמות צאן הברזל שנולדו בכורים, יש בהם קדושת בכורה, כיוון שלגוי אין בהם שייכות. **הָעֶמִיד וְלָדוֹת** **תַּחַת אַמּוּתֵיהֶם** ואם אמר הישראל לגוי, שאם ימותו הבהמות שקיבל ממנו, יוכל הגוי לגבות את התשלום גם מהוולדות, **וְלָדֵי וְלָדוֹת** - **פְּטוּרִין** מן הבכורה, משום שיש לנכרי שייכות באמותיהם, כמו שביארנו שהגוי יכול לקחת אותם באם לא יקבל את התשלום מהישראל, **וְלָדֵי וְלָדוֹת** דהיינו הבכורים שיוולדו שהם דור חמישי לבהמות הצאן ברזל - **חֲנֻכָּיִן** בבכורה לפי שבהם אין לגוי שייכות. **רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל** חולק ו... **אָמַר: אֶפְלוּ עַד עֶשְׂרֵה דוֹרוֹת** היינו שאפילו הוולדות הבכורים שהם דור עשירי לבהמות צאן הברזל - **פְּטוּרִין** מן הבכורה, **שְׁאַחְרֵי־וֹתָן לְנְכָרִי** כלומר שהיות והנכרי יכול לגבות את התשלום מכל הוולדות שיוולדו מאותן בהמות שנתן לישראל, זה נקרא שיש לו שייכות בהם, ולכן כל הוולדות פטורות מן הבכורה - עד שיסלק הישראל את כל החוב לגוי ואז הוולדות שיוולדו יהיו חייבות בבכורה, היות ולגוי אין כבר שייכות בהם.

*ונקראות צאן ברזל, כיוון שמחיר הקרן של הבהמות, נשמר כברזל לכל אורך תקופת התשלום.

רבינו עובדיה מברטנורא
המקבל צאן ברזל מן הנכרי— ששם לו הנכרי בהמותיו בדמים קצובים, ולתת לו אותן דמים עד עשר שנים בין מתו בין הוזלו, ואותן ולדות שיהיו להן עד אותו זמן יהו ביניהן.

ולדות פטורין מן הבכורה— ולדותיהן של אותן צאן כשיגדלו ויבכרו יפטרו מן הבכורה. דאי לא יהיב זוזי לנכרי תפיס בהמה, ואי לא משכח בהמה תפיס ולדות, אשתכח דשייכא יד נכרי בולדות. הלכך ולדות בכורות שיהיו לאותן ולדות פטורות מן הבכורה, דכל דשייכא יד נכרי באמו, הוא פטור מן הבכורה. אבל מה שיבכרו ולדי ולדות, דהיינו רביעי לצאן ברזל, ינתנו לכהן, דכולי האי לא שייכא יד נכרי למתפס ולדי ולדות.

הכי גרסינן: העמיד ולדות תחת אמותיהן ולדי ולדות פטורין ולדי ולדות חייבים— העמיד ולדות תחת אמותיהן, שפתח לו פתח לנכרי להיות לו כוח בולדות, ואמר לו אם ימותו הבהמות תטול ולדות המגיעות לחלקי, השתא אלימא יד נכרי טפי, ושייכא בדור אחד טפי משל הראשון. הלכך ולדי ולדות של בהמות צאן ברזל כשבכרו פטורות מן הבכורה, הואיל ושייכא יד הנכרי בדידהו. וולדי ולדות של ולדות כשיבכרו, דהיינו חמישי לצאן ברזל, ינתנו לכהן.

שאחריותן לנכרי— דלעולם כל מה דמשכח נכרי תפיס. ואין הלכה כרבי שמעון בן גמליאל.

משנה ב'

רבינו עובדיה מברטנורא

כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן כר- וכל שקדם להקדשן את מומן. הנך תרתי בבי פירשנו לעיל במסכת חולין.

פַּל הַקִּדְשִׁים בהמות שהוקדשו לקרבן **שֶׁקָדַם מוֹם קָבֹועַ לְהַקְדִּישׁוֹן** שהיה בהם מום קבוע עוד לפני שהקדישו אותם, **וְנִפְדּוּ** בהמות שיש בהם מום אסור להקדישן לקרבן, ואם עבר והקדיש אותן, חלה עליהם קדושת דמים (כסף) ולא קדושת הגוף, ולכן יש לפדות אותן בכסף, ובכסף שמקבל תמורתם צריך להביא בהמה אחרת לקרבן – ובאה המשנה ללמד שאותם בהמות בעלות מום לאחר שפדו אותן **חִיבִים בַּבְּכוּרָה** היינו שאם ילדו בכור, יש בו קדושת בכור, **וּבַמִּתְנָנוֹת** ואם שחט אותן, חייב לתת מהם מתנות לכהן, שהם הזרוע, הלחיים והקיבה*, **וְיוֹצְאִין לְחֵלִין לְגִזָּז וּלְהַעֲבִיד** ומותר לגזוז מהם את הצמר וכן מותר לעבוד איתם, **וְיֻלְדוּן הוּולֵד שְׁנוּלֵד מֵהֶם וְחֻלְבָן** והחלב שנחלב מהם **מִתֵּר לְאַחַר פְּדִיוֹנָן** לאחר שנפדו, אולם לפני שנפדו הוולד והחלב אסורים, **וְהַשּׁוֹחֲטִין בַּחוּץ** מחוץ לעזרה, אפילו קודם שנפדו **פְּטוּר** מכרת, שהואיל ויש בהם מום אינם ראויים להקרבה על המזבח, וכל שאינו ראוי להקרבה על גבי המזבח, אין חייב עליו משום שחוטאי חוץ לעזרה, **וְאִין עוֹשִׂים תְּמוּרָה** וכן אם המיר בהם בהמה אחרת, היינו שאמר הרי זו תמורת זו, לא חלה על בהמת התמורה כל קדושה, ואפילו עשה זאת קודם שנפדו, **וְאִם מִתּוֹ** הבהמות בעלות המום עוד קודם שנפדו **יִפְדּוּ** לאחר שמתו, ואע"פ שלאחר מיתה ראוי בשרם רק לאכילת כלבים, ודין הוא שאין פודים את הקדשים להאכילם לכלבים, מכל מקום הואיל ולא חלה על בהמות אלו קדושה בגופם, אלא רק קדושה בכסף שהם שווים, מותר לפדות אותם גם אחרי מיתה **חוּץ מִן הַבְּכוּר וּמִן הַמַּעֲשֵׂר** של בהמה, שאע"פ שהיה בהם מום קודם שהוקדשו, בכל זאת חלה עליהם קדושה גמורה, לפי שבבכור הקדושה חלה מרחם אמו, בין שהוא תם ובין שהוא בעל מום**, ואילו במעשר בהמה נכתב "העשירי יהיה קודש לה' לא יבקר בין טוב לרע" היינו בין תם לבין שיש בו מום.

* אולם טרם שנפדו פטורים הם מן הבכורה וממתנות כהונה, לפי שיש בהם עדיין קדושת דמים שדוחה מהם את קדושת הבכור ואת מתנות הכהונה, שכן כלל הוא 'שאין קדושה חלה על קדושה'

** דין זה נלמד ממה שנכתב בפרשת פסולי הקדשים "כצבי וכאיל", וכמו שצבי ואיל פטורים מן הבכורה, שהרי נאמר "כל הבכור אשר יולד בבקרך ובצאנך", כך למדים שפסולי הקדשים שנפדו ואח"כ הולידו בכור פטור הוא מן הבכורה